

Tom 26/2017, ss. 271–283
ISSN 1644-888X
e-ISSN 2449-7975
DOI: 10.19251/ne/2017.26(18)
www.ne.pwspzlock.pl

Marta Kijuk

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

OBOWIĄZKI INFORMACYJNE BANKÓW W POLSCE W ZAKRESIE OUTSOURCINGU BANKOWEGO

INFORMATION OBLIGATIONS OF BANKS IN POLAND WITH REGARD TO
OUTSOURCING OF BANKING ACTIVITIES

Streszczenie

Banki coraz chętniej powierzają podmiotom zewnętrznym (insourcerom) czynności bankowe, w tym związane z udostępnianiem informacji stanowiących tajemnicę bankową. Zgodnie Prawem bankowym, informacja o insourcerach winna być dostępna publicznie. W artykule podjęto próbę przeanalizowania sposobu spełnienia tych wymagań przez dziewięć największych banków w Polsce. Banki spełniają ten wymóg, jednak rozbieżności w sposobie prezentacji danych, a przede wszystkim brak ich ustrukturyzowania, zhierarchizowania, możliwości edycji, jak również duża liczba podmiotów ujętych

Summary

Banks are increasingly often entrusting third parties (insourcers) with banking activities, including those related to providing them with information constituting banking secrecy. According to Banking Act, information on insourcers is to be publicly available. The article attempts to analyse the means of compliance with these obligations by nine biggest banks in Poland. Banks are compliant with these requirements; however, discrepancies in data presentment and, above all, inadequacies in their structuring, hierarchy, editing possibilities, as well as a large number of entities included in these listings

w zestawieniach, często bez wskazanego obszaru współpracy, stawiają pod znakiem zapytania użyteczność tych informacji dla docelowego odbiorcy – instytucjonalnych oraz indywidualnych klientów banków.

Słowa kluczowe: outsourcing, bankowość, outsourcing bankowy, sektor bankowy.

– quite often with the area of cooperation remaining unspecified – question the utility of the information for the final beneficiary: institutional and individual bank customers.

Keywords: outsourcing, banking, outsourcing of banking activities, banking sector

Wprowadzenie

Powierzenie przez przedsiębiorstwa czynności podmiotom zewnętrznym (tj. outsourcing) niesie ze sobą liczne korzyści. Outsourcing pozwala bowiem przedsiębiorstwom na skupienie się na strategicznych obszarach ich działalności poprzez przekazanie specjalistycznych czynności innym firmom (dostawcom, tj. insourcerom). Insourcerzy są z reguły w stanie szybciej reagować na zmieniające się otoczenie gospodarcze dzięki znacznie głębszemu wniknięciu w specyfikę swojego obszaru działalności. Łatwiej jest im uzyskać dostęp do nowych technologii, a dzięki korzyściom skali są oni w stanie osiągnąć znacznie wyższą efektywność ekonomiczną realizowanych czynności. Oszczędność kosztów i wiedza ekspercka stanowią zatem dwa główne filary, na których obecnie zbudowana jest popularność outsourcingu.

W bankowości outsourcing zajmuje miejsce szczególne, z uwagi na fakt, że bank – jako instytucja zaufania publicznego – podlega szczególnym rygorom. O ile outsourcing czynności niebankowych (sprzątanie pomieszczeń, serwis drukarek, ochrona fizyczna obiektów itd.) nie budzi większych kontrowersji, o tyle specjalnych regulacji wymaga powierzenie podmiotom zewnętrznym czynności stricte bankowych. Outsourcing bankowy zdefiniowany został m.in. w zaleceniach dotyczących outsourcingu, wydanych przez Komitet Europejskich Organów Nadzoru Bankowego, gdzie określono go jako wykorzystanie przez podmiot nadzorowany strony trzeciej w celu wykonywania czynności, które standardowo byłyby realizowane przez ów podmiot nadzorowany, obecnie lub w przyszłości [Committee of European Banking Supervisors, 2006].

Outsourcing bankowy w Polsce uregulowany został w 2004 r. w Prawie bankowym. Art. 6a-6d tej ustawy wskazują czynności, które podlegają

szczególnemu reżimowi dotyczącemu ich outsource'owania przez banki. Ponieważ istotą umów outsourcingu bankowego jest fakt pojawienia się podmiotu trzeciego, niejako w tle relacji bank-klient, ustawodawca bardzo rygorystycznie odniósł się do kwestii takich jak odpowiedzialność za szkody poniesione przez klientów banków wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy outsourcingu bankowego, która nie podlega wyłączeniu ani ograniczeniu – zarówno w obszarze odpowiedzialności insourcera wobec banku, jak i banku wobec klienta.

Ustawodawca nałożył również na banki (w art. 111b Prawa bankowego) obowiązek ogłaszania, w sposób ogólnie dostępny, informacji o insourcerach (w tym o insourcerach zagranicznych) – o ile przedsiębiorcy ci uzyskują dostęp do informacji chronionych tajemnicą bankową. Dzięki upublicznieniu tych wykazów klienci i potencjalni klienci danego banku uzyskują informację, które podmioty mogłyby wejść w posiadanie informacji objętej tajemnicą bankową, gdyby dany klient zdecydował się na współpracę z danym bankiem. Łatwy dostęp do wskazanych wyżej informacji powinien, w założeniu, uprościć zarządzanie ryzykiem przez klientów banków oraz umożliwić dokonanie porównań między bankami w zakresie skali outsourcingu – a więc również skali udostępniania ich danych podmiotom zewnętrznym.

Znaczna część publikacji z zakresu outsourcingu bankowego w Polsce koncentruje się na aspektach prawnych tego zagadnienia. Outsourcing bankowy jest tematem szeroko dyskutowanym w licznych opracowaniach dot. Prawa bankowego [Ofiarski (red.), 2013; Gronkiewicz-Waltz (red.), 2013] Oprócz analiz prawnych dyskutowane są ogólne czynniki wpływające na wykorzystanie outsourcingu przez banki, przesłanki i zakres jego stosowania [Korzeniowska, 2009]. Od lat dyskutowane są również zagadnienia związane z konkretnym obszarem podlegającym outsourcingowi, jak np. usługi informatyczne [Pilawski, 2001] czy doradztwo finansowe [Waliszewski, 2010]. Brak jest jednak kompleksowej analizy empirycznych danych dotyczących outsourcingu bankowego, upublicznianych przez banki na podstawie wspomnianego wyżej art. 111b Prawa bankowego, w tym ich przydatności dla docelowego odbiorcy.

Celem niniejszego artykułu jest dokonanie owej analizy dla największych banków w Polsce, w poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, czy i w jakim stopniu sposób spełnienia tego wymogu przez banki zapewnia ich klientom dostęp do użytecznej informacji o insourcerach, pozwalającej na świadome

zarządzanie ryzykiem współpracy z danym bankiem. W artykule sformułowano także rekomendacje dotyczące zmiany procesu udostępniania tychże informacji przez banki.

1. Metodologia

Analiza danych o insourcerach, upublicznianych przez banki w Polsce na podstawie art. 111b Prawa bankowego, podzielona została na dwa etapy.

Celem pierwszej części analizy było wyodrębnienie, spośród dużych banków działających w Polsce, kilku kluczowych graczy na tym rynku, którzy następnie, w drugiej części, mieliby zostać poddani pogłębionej analizie outsourcingowej. Do tego celu wykorzystano zestawienie największych banków w Polsce, opublikowane przez Elaniuka [2016]. Ponieważ zestawienie prezentuje ranking 21 banków w aż sześciu kategoriach, dokonano syntezy tych klasyfikacji poprzez oznaczenie, ile razy każdy z 21 banków zajmuje w każdym z sześciu rankingów miejsce w pierwszej dziesiątce. Pogłębionej analizie poddano następnie te banki, które zaklasyfikowały się do pierwszej dziesiątki we wszystkich lub niemal wszystkich rankingach. Taki sposób klasyfikacji wyodrębnił dziewięciu wyraźnych liderów sektora bankowego.

Dla każdego z dziewięciu największych banków sprawdzono następnie, w drugiej części analizy, w jaki sposób wywiązują się one z obowiązku określonego w art. 111b Prawa bankowego. Ponieważ przepis ten nakłada na banki obowiązek ogłaszania informacji o insourcerach „w sposób ogólnie dostępny”, założono, że danych tych należy w pierwszej kolejności szukać na stronach internetowych banków. Informacje te rzeczywiście zostały tam umieszczone dla wszystkich z dziewięciu analizowanych banków.

Zestawienia insourcerów, opublikowane przez dziewięć banków, zostały następnie porównane i przeanalizowane pod kątem wartości informacyjnej, zakresu informacji, ich porównywalności, jak również użyteczności dla docelowego odbiorcy.

2. Wyniki

W zestawieniu 21 największych banków w Polsce, sporządzonym według sześciu różnych kryteriów, tj. sumy aktywów, kwoty kapitału własnego (według metodologii wykorzystywanej do wyliczenia współczynnika wypłacalności), przychodów z działalności podstawowej, wyniku finansowego netto, dochodów operacyjnych oraz kosztów działania [Elaniuk, 2016], aż dziewięć

banków zajmuje miejsce w pierwszej dziesiątce w pięciu lub we wszystkich sześciu kategoriach. Stanowią one grupę wyraźnych liderów – kolejny bank, Alior, zalicza się do czołówki już tylko w trzech z sześciu kategorii. Pozwala to na wyodrębnienie grupy ścisłych liderów w sektorze bankowym w Polsce, co zaznaczono w Tabeli 1.

Tabela 1. Ranking największych banków w Polsce (2016 r.)

Bank	Suma aktywów		Kapitał własny		Przychody z działalności podstawowej		Wynik finansowy netto		Dochody operacyjne		Koszty działania		Ranking ogólny
	mln PLN	poz.	mln PLN	poz.	mln PLN	poz.	mln PLN	poz.	mln PLN	poz.	mln PLN	poz.	
PKO BP	266 940	1	27 091	1	14 339	1	2 601	1	10 387	1	6 036	1	6
Pekao	168 786	2	19 624	2	8 683	3	2 294	3	6 849	3	3 427	2	6
BZ WBK	139 709	3	15 980	3	9 360	2	2 535	2	7 377	2	3 209	3	6
mBank	123 523	4	12 242	4	5 965	4	1 304	4	4 033	4	1 855	5	6
ING BŚ	108 893	5	7 920	6	5 057	5	1 127	5	3 757	5	2 156	4	6
Getin Noble	70 757	6	6 147	10	3 808	6	54	16	1 732	10	1 193	10	5
Millennium	66 235	7	6 209	9	3 287	8	547	7	2 181	6	1 037	13	5
BGŻ BNP	65 372	8	6 736	8	2 860	9	13	19	2 081	8	1 569	6	5
Raiffeisen	56 169	9	5 724	11	2 417	11	160	14	1 589	12	1 237	8	2
Citi Handlowy	49 507	10	6 851	7	2 438	10	626	6	2 064	9	1 208	9	6
BGK	43 419	11	9 446	5	1 509	15	363	9	798	16	364	19	2
Alior	40 003	12	3 514	15	3 309	7	309	10	2 114	7	1 108	11	3
Deutsche Bank	37 987	13	4 074	13	1 490	16	172	13	1 132	15	764	14	0
BPH	31 340	14	4 077	12	1 513	14	-1 064	21	1 181	14	1 305	7	1
Credit Agricole	27 843	15	3 658	14	2 261	12	218	11	1 616	11	1 042	12	0
BOŚ	20 922	16	1 757	18	936	19	-51,1	20	486	19	431	18	0
Idea Bank	18 858	17	2 055	17	1 375	17	194	12	793	17	516	15	0
Santander*	16 387	18	2 123	16	1 678	13	435	8	1 229	13	513	16	1
Euro Bank	12 290	19	1 405	19	993	18	134	15	642	18	437	17	0
Pocztowy	7 231	20	543	20	474	20	34	18	328	20	217	20	0
VW Bank	2 759	21	378	21	213	21	54	17	115	21	104	21	0

* dane Santander Consumer Bank są częścią danych skonsolidowanych BZ WBK

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Elaniuk, 2016]

Dla wyodrębnionej grupy liderów (tj.: PKO Bank Polski S.A., Bank Pekao S.A., Bank Zachodni WBK S.A., mBank S.A., ING Bank Śląski S.A., Getin Noble Bank S.A., Bank Millennium S.A., BGŻ BNP Paribas S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A.) odnaleziono następnie zestawienia insourcerów, opublikowane na stronach internetowych banków, których wykaz zamieszczono w Tabeli 2. Z zestawienia wynika, że banki stosują różną nomenklaturę przy oznaczaniu zestawień insourcerów („przedsiębiorcy wykonujący czynności”, „rejestr przedsiębiorców”, „lista podmiotów” i in.). Niejednolita jest

nawet podstawa prawna, do której pojawiają się odwołania (o ile występują): niektóre banki powołują się wprost na art. 111b Prawa bankowego (dotyczący obowiązku informacyjnego), niektóre wskazują na art. 6a-6d Prawa bankowego (regulujący samą istotę outsourcingu), niektóre w ogóle nie podają podstawy prawnej.

Tabela 2. Wykazy insourcerów (11 największych banków, dostęp: 24 marca 2017 r.)

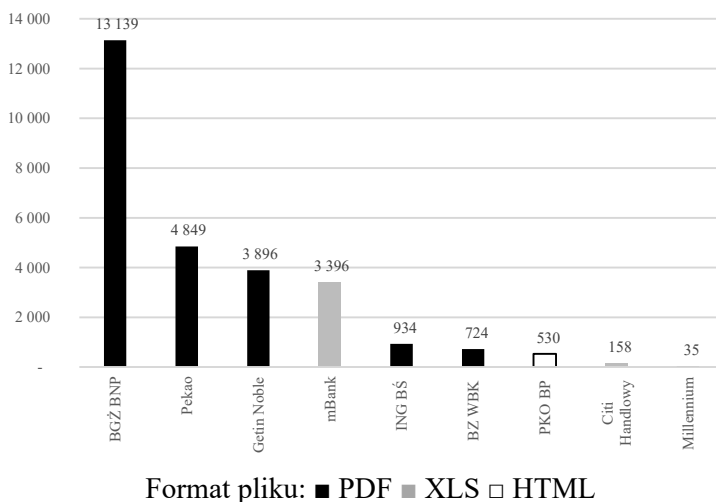
Bank	Tytuł strony internetowej / działu	Adres strony internetowej
PKO BP	BIP. Przedsiębiorcy wykonujący czynności na rzecz PKO Banku Polskiego	http://www.pkobp.pl/bip/przedsiębiorcy/
Pekao	Wykaz przedsiębiorców, którym Bank powierzył do wykonywania czynności na podstawie art 6a-6d Pr. bankowego	http://www.pekao.com.pl/o_banku/
BZ WBK	Rejestr przedsiębiorców (art. 111b PB)	http://www.bzwbk.pl/przydatne-informacje/pytania-i-odpowiedzi/rejestr-przedsiębiorców-art-111b-pb/rejestr-przedsiębiorców-art-111b-pb.html
mBank	Informacje wymagane przepisami prawa	https://www.mbank.pl/o-nas/o-mbanku/informacje-wymagane-przepisami-prawa/
ING BŚ	Tablica ogłoszeń	http://www.ingbank.pl/male-firmy/tabela-i-regulaminy/tablica-ogloszen-przedsiębiorcy
Getin Noble	Poznaj nas	http://noblebank.pl/o-banku/poznaj-nas
BGŻ BNP	Lista podmiotów współpracujących z bankiem	http://www.bgzbnpparibas.pl/lista-podmiotow-wspolpracujacych-z-bankiem.asp
Millennium	Informacja dodatkowa	https://www.bankmillennium.pl/o-banku/o-banku
Citi Handlowy	Rejestr przedsiębiorców	http://www.citibank.pl/poland/homepage/polish/rejestr-przedsiębiorców.htm

Źródło: opracowanie własne.

Brak spójności w sposobie prezentowania danych dotyczących insourcerów widoczny jest także w warstwie technicznej. Jedynie dwa banki (mBank i Citi Handlowy) publikują wykazy w formie edytowalnego arkusza kalkulacyjnego, umożliwiającego łatwiejsze wyszukiwanie czy sortowanie danych. PKO BP publikuje informacje wprost w treści strony internetowej. Większość banków udostępnia jednak te informacje jedynie w formie nieedytowalnego pliku PDF (zdarza się nawet, że po dane należy sięgnąć do kilku osobnych plików PDF, jak to ma miejsce w przypadku BGŻ BNP Paribas).

Trudno dostrzec także prawidłowość w zakresie doboru przedsiębiorców, umieszczanych w wykazach. Zdecydowanym liderem w zakresie outsourcingu bankowego wydaje się być BGŻ BNP Paribas, który współpracuje z ponad trzynastoma tysiącami podmiotów, którym bank ów zapewnia dostęp do informacji chronionych tajemnicą bankową. Na drugim krańcu plasuje się Bank Millennium, który wykazuje współpracę z zaledwie 35 przedsiębiorcami. Warto zaznaczyć, że liczby te nie zawsze oznaczają faktyczną liczbę insourcerów: zdarza się, że wykaz stanowi listę umów outsourcingowych, a nie listę podmiotów, co skutkuje kilkukrotnym pojawieniem się danego podmiotu w zestawieniu. Niestety, z uwagi na sposób prezentacji danych (nieedytowalny plik PDF, nieustrukturyzowane dane) uzyskanie informacji o rzeczywistej liczbie insourcerów danego banku jest niezwykle utrudnione. Ograniczenie to należy mieć na uwadze przy stosowaniu pojęcia „liczba insourcerów”, o którym mowa w niniejszym artykule.

Szczegółowe informacje na temat liczby insourcerów, jak również źródła tej informacji (tj. formatów plików, w których dane te są zawarte) przedstawia Wykres 1.

Wykres 1. Liczba insourcerów i format pliku z wykazem insourcerów (dostęp: 24 marca 2017 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazów insourcerów poszczególnych banków.

Również sam zakres udostępnianych informacji różni się między poszczególnymi bankami. Jedynymi informacjami, które powtarzają się w wykazach wszystkich banków, są dane o nazwie i siedzibie insourcera

(w przypadku Banku Millennium są to wręcz jedyne udostępniane informacje). Dane nie są niestety ustrukturyzowane, zdarzają się także omyłki, które uniemożliwiają jednoznaczną identyfikację podmiotu (np. prezentacja numeru NIP w formacie 6,793E+09). Zakres informacji udostępnianych przez poszczególne banki przedstawia Tabela 3.

Tabela 3. Zakres informacji o insourcerach (dostęp: 24 marca 2017 r.)

Bank	Nazwa firmy	Siedziba	KRS (jeśli jest)	NIP	REGON	Zakres usług	Inne
PKO BP	tak	tak	nie	nie	nie	tak	
Pekao	tak	tak	tak	nie	tak	ogólnie*	
BZ WBK	tak	tak	tak	nie	tak	nie	
mBank	tak	tak	nie	tak	nie	nie	
ING BŚ	tak	tak	tak	tak	tak	nie	miejsce wykonywania czynności
Getin Noble	tak	tak	nie	tak	tak	nie	
Millennium	tak	tak	nie	nie	nie	nie	
BGŻ BNP	tak	tak	nie	tak	nie	ogólnie**	data zawarcia umowy; dla ogólnobankowych - data wygaśnięcia, nazwa umowy
Citi Handlowy	tak	tak	tak	tak	tak	ogólnie***	
* przedsiębiorcy przyjmujący wpłaty w sieci „Wygodne Rachunki” + inni ** obszary: pośrednicy ex sygma, pośrednicy PF, umowy ogólnobankowe, pośrednicy *** podmioty zewnętrzne + podmioty powiązane + Viva partnerzy + partnerzy produkty hipoteczne + podoutsourcing							

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazów insourcerów poszczególnych banków.

Udostępnione przez banki wykazy insourcerów zostały również przeanalizowane pod kątem outsourcingu zagranicznego (na potrzeby niniejszego artykułu rozumianego szerzej niż w ustawie Prawo bankowe, tj. w odniesieniu do wszystkich podmiotów mających siedzibę poza Polską, w tym również m.in. do podmiotów z krajów Unii Europejskiej). Z wyjątkiem banku Citi Handlowy (44 insourcerów zagranicznych, tj. 28% ogółu, głównie z Indii i USA) oraz Banku Millennium (5 insourcerów zagranicznych, tj. 14%

ogółu), outsourcing zagraniczny stanowi niewielką część (mniej niż 1%) outsourcingu, ponadto są to z reguły podmioty z krajów UE. Niemniej jednak, żaden z banków nie stosuje w swoich wykazach jednoznacznego podziału na outsourcing polski i zagraniczny. Co więcej, w przypadku niektórych banków, wyzwaniem stanowiła sama identyfikacja podmiotu zagranicznego na liście – podmiot taki mógł być ukryty pośród dziesiątek innych podmiotów, bez specjalnego wyróżnika lub nawet nazwy kraju.

3. Wnioski i rekomendacje

Niewątpliwie intencją ustawodawcy, nakazującego bankom upublicznianie wykazów podmiotów posiadających dostęp do tajemnicy bankowej, było zapewnienie dostępu klientom banków do tychże informacji. Wiedza o podmiotach, które mogą mieć dostęp do wrażliwej informacji bankowej, może być przydatna przy nawiązywaniu współpracy z danym bankiem. Na ile przydatna może być zatem informacja, którą w obecnym kształcie udostępniają banki? Lub, stawiając pytanie z nieco innej perspektywy: jaką wartość dodaną przynosi ten obowiązek – jeden z licznych przecież obowiązków, nakładanych na banki jako instytucje zaufania publicznego? Czy wysiłek wkładany przez pracowników banków w utrzymywanie i bieżącą aktualizację wykazów rzeczywiście skutkuje wymiernymi korzyściami?

Stawiając pytanie o użyteczność tak prezentowanych informacji, warto rozróżnić dwie kluczowe grupy klientów banków.

Pierwszą grupę stanowią szeroko pojęci klienci instytucjonalni – przedsiębiorstwa, korporacje, jednostki sektora publicznego – a więc profesjonalści, dla których wybór i analiza partnera bankowego przebiega według ściśle określonych procedur. Klienci ci rzeczywiście mogą dysponować „czarną listą” podmiotów, z którymi nie chcą lub nie mogą nawiązywać współpracy. Wydawać by się mogło, że obowiązek informacyjny banków, o którym mowa w art. 111b prawa bankowego, idealnie wpisuje się w ten typ relacji bankowej. W rzeczywistości jednak forma prezentowania danych o insourcerach uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnej i profesjonalnej analizy. Trudno pracować na danych ujętych w nieedytowalnym pliku PDF, które nie dają się jednoznacznie i automatycznie porównać z owymi „czarnymi listami”. Trudno – nawet profesjonalistom – odnaleźć się w takim chaosie informacyjnym, w którym jeden z banków udostępnia informację o numerze NIP, inny – o numerze REGON, a dane adresowe wpisywane są w różnym układzie,

zdarza się że nawet bez nazwy kraju insourcera zagranicznego. Powstaje ponadto pytanie o wiarygodność i rzetelność danych: czy rzeczywiście między BGŻ BNP Paribas a Bankiem Millennium (bankami dość blisko sąsiadującymi w rankingach) występuje niemal 400-krotna różnica w liczbie podmiotów posiadających dostęp do tajemnicy bankowej? Skąd wiadomo, który z tysięcy insourcerów mógłby wejść w posiadanie informacji stanowiących tajemnicę bankową – i jakich informacji?

Wątpliwości te jeszcze narastają w przypadku drugiej grupy klientów banków, tj. klientów indywidualnych i małych przedsiębiorców, niebędących ekspertami z zakresu bankowości. Przede wszystkim, świadomość dostępu do tego typu informacji jest niska, a bank wciąż jeszcze kojarzy się ze swego rodzaju „zamkniętym ekosystemem”, szczelnie chroniącym informacje objęte tajemnicą bankową. Jednak nawet w przypadku klientów świadomych zjawiska outsourcingu wartość informacyjna obecnych zestawień insourcerów jest minimalna. Listy te są ukryte w różnych miejscach stron internetowych poszczególnych banków; szum informacyjny generuje już samo powoływanie się na różne podstawy prawne (art. 6a-6d versus art. 111b Prawa bankowego) – przeciętny klient detaliczny banku nie jest w stanie stwierdzić, czy „lista z art. 6a-6d” i „lista z art. 111b” jest porównywalna. Odstraszać może sam rozmiar pliku – kilkadziesiąt stron tabel z nazwami i nazwiskami potrafi skutecznie zniechęcić do lektury. Trudno zresztą znaleźć sens takiej właśnie lektury, nawet po – teoretycznym – zapoznaniu się z pełną listą insourcerów.

Obecne wykazy insourcerów, publikowane przez banki, wydają się zatem zupełnie nie przystawać do rzeczywistości gospodarczej oraz nie spełniać celów przed nimi postawionych. Przyczyn tego stanu rzeczy szukać należy w dynamicznym rozwoju outsourcingu bankowego, któremu nie towarzyszą równie szybkie zmiany przepisów prawnych. Warto zaznaczyć, że pierwotne brzmienie tej regulacji nakładało na banki obowiązek umieszczenia listy insourcerów w miejscu wykonywania czynności [Ofiarski (red.), 2013, s. 741], co wkrótce okazało się niewygodne dla klientów i kosztochłonne dla banków, przy tak dużej liczbie insourcerów i tak znacznym rozproszeniu geograficznym wykonywania tych czynności. Trudno byłoby dziś wskazać logiczne uzasadnienie dla wywieszania np. w biurówcu w New Delhi, gdzie procesowane są transakcje bankowe, kilkudziesięciu kartek z nazwami polskich firm. Wykazy te są więc obecnie publikowane w Internecie, niemniej

jednak często stanowią jedynie „sztukę dla sztuki” – sporo pracy wkładanej jest w jej przygotowanie, ale użyteczność jest niestety niska.

Informacja o podmiotach posiadających dostęp do tajemnicy bankowej danego banku jest zdecydowanie informacją cenną, zwłaszcza dla klientów instytucjonalnych, dlatego całkowita rezygnacja z wymogu jej publikowania nie wydaje się dobrym rozwiązaniem. Potencjalna centralizacja zbierania tych informacji również nie wydaje się rozwiązywać zasadniczego problemu z niską użytecznością tak zebranych danych. Warto byłoby natomiast rozważyć wypracowanie w sektorze bankowym dobrych praktyk w zakresie publikowania tych informacji, a w szczególności:

- publikować dane w formie edytowalnej;
- zawrzeć w zestawie danych tę samą informację, będącą punktem odniesienia (np. numer NIP);
- pogrupować insourcerów według istotności, np.: outsourcing zagraniczny – polskie osoby prawne – polskie osoby fizyczne;
- rozważyć bardziej szczegółowe opisywanie przedmiotu umowy lub sytuacji, w których dochodzi do powierzenia informacji stanowiących tajemnicę bankową.

Podsumowanie

Outsourcing jest rozwiązaniem powszechnie stosowanym przez banki w Polsce w zakresie bankowej obsługi klientów – zarówno instytucjonalnych, jak i indywidualnych. Zamiarem ustawodawcy, wyrażonym w art. 111b Prawa bankowego, była ochrona tych klientów przed ryzykiem związanym z powierzeniem podmiotom trzecim (z reguły spoza grupy podmiotów nadzorowanych) informacji stanowiących tajemnicę bankową. Możliwość dostępu do tych informacji – a w szczególności ich upublicznienie nie tylko w miejscu wykonywania czynności przez insourcerów, lecz także na stronach internetowych banków – należy ocenić bardzo pozytywnie. Niemniej jednak, ogromna skala outsourcingu (sięgająca tysięcy podmiotów) wpływa na sposób wypełniania tej regulacji przez banki – informacje są nieczytelne, niewystandaryzowane, a ich edycja wymaga ogromu czasu i determinacji, której przeciętny beneficjent art. 111b nie posiada. Korzyść z obróbki tak ogromnej masy danych jest niewielka, skoro brak szczegółów uniemożliwia choćby tylko podjęcie próby odpowiedzi na pytanie, jakie jest ryzyko rzeczywistego „trafienia” na dany podmiot w procesie obsługi bankowej. Podmioty krajowe przeplatają się

z zagranicznymi, outsourcing z podoutsourcingiem, a wielkie spółki akcyjne z osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą.

Z analizy sytuacji w obszarze obowiązków informacyjnych banków związanych z outsourcingiem wyłania się szersza perspektywa: bardzo szybkiemu postępowi technologicznemu, skutkującemu lawinowym przyrostem ilości przetwarzanych danych, z reguły nie towarzyszą adekwatne zmiany w regulacjach prawnych. W czasach big data, wszelkie procesy oparte na nieustrukturyzowanych i nieuporządkowanych danych przynoszą coraz mniejszą korzyść. Dostrzec się dają jednak próby zmiany podejścia w obszarach tradycyjnie opartych o pracę na nieustrukturyzowanych danych. Przykładem może być wprowadzenie, przez Ministerstwo Finansów, od lipca 2016 r., wymogów dotyczących Jednolitego Pliku Kontrolnego [www 1]. Wskazani w regulacjach podatnicy mają obowiązek dostarczać organom skarbowym informacje o księgach rachunkowych, fakturach VAT czy wyciągach bankowych już nie w formie przyjętej w danej firmie, lecz w postaci ustrukturyzowanych plików o konkretnych polach. Być może tego rodzaju standaryzacja czeka także i banki w obszarze wykazu podmiotów, którym powierzają one informacje objęte tajemnicą bankową.

Literatura

- Committee of European Banking Supervisors. 2006. Guidelines on Outsourcing.
- Elaniuk Grzegorz. 2015. „50 największych banków w Polsce. Czy to był ostatni dobry rok?”. *Miesięcznik Finansowy Bank* nr 06/2015.
- Elaniuk Grzegorz. 2016. „50 największych banków w Polsce. Rok silnych wrażeń”. *Miesięcznik Finansowy Bank* nr 06/2016.
- Gronkiewicz-Waltz Hanna (red.). 2013. *Prawo bankowe. Komentarz*. Warszawa: CH Beck.
- Grzywacz Jacek. 2006. *Współpraca przedsiębiorstwa z bankiem*. Warszawa: Difin.
- Korzeniowska Anna. 2009. *Outsourcing w bankach komercyjnych*. Warszawa: Difin.
- Kowalewska Ewa. 2013. „Outsourcing bankowy a ryzyko działalności bankowej - zagadnienia ogólne”. *Zarządzanie i Finanse* R. 11, nr 1, cz. 3: 197-211.
- Ofiarski Zbigniew (red.). 2013. *Prawo bankowe. Komentarz Lex*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.

Pilawski Bogdan. 2001. „Outsourcing usług informatycznych w instytucjach finansowych”. *Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu* nr 907: 163-185.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku. Prawo bankowe. Dz.U. 1997, nr 140, poz. 939 z późn. zm.

Waliszewski Krzysztof. 2010. „Współpraca banków i doradców finansowych w Polsce – szanse i zagrożenia dla banków i sektora bankowego”. *Bezpieczny Bank* nr 3 (42) 2010: 140-157.

[www 1] <http://www.mf.gov.pl/de/kontrola-skarbowa/dzialalnosc/jednolity-plik-kontrolny> (dostęp: 24.03.2017)